

Yayın İlkeleri

- 1- Dergide yayımlanması istenen yazılar İslam Hukuku ile ilgili olmalıdır: İslam hukuku ile ilgili çağdaş bir problem, İslam hukuk tarihi, edebiyatı, son dönem, daha önce yaşamış ya da çağdaş İslam hukukçularının ve eserlerinin tanıtımı, önceki fukahanın yazmış oldukları risalelerin neşri ve tercümesi, sempozyum ve tez değerlendirmeleri vb. konularda olmalıdır.
- 2- Araştırma ilmi metotlara uygun olmalıdır.
- 3- Araştırmaya İngilizce veya Arapça özet eklenmelidir.
- 4- Araştırmalar hakemlerin (en az iki hakem) olumlu görüşünden sonra yayımlanır.
- 5- Dergide yayımlanan yazıların dil ve içerik bakımından sorumluluğu yazarlarına aittir.
- 6- Yayımlanmayan yazılar sahiplerine iade edilmez.

Principles and Regulations For Publication

- 1- Research submitted for publication, should be based on Islamic jurisprudence
- 2- Research should concentrate on issues,
  - questions and contemporary problem,
  - history of Islamic jurisprudence,
  - its literature,
- past and contemporary Islamic legists, dealing with Islamic subjects, with their works,
- critical publications and translations of treatises (unpublished manuscripts) of the past Islamic legists / jurists about various subjects,
- notes on symposiums, conferences, congresses or theises etc.
- 3- Research should be followed scientific methods.
- 4- A satisfied abstract should be attached to the research to be translated into English or Arabic.
- 5- Researches should be arbitrated by Islamic legists/jurists according to methods which indicates principles and procedures of arbitration
- 6- The opinions expressed in the articles are solely those of the authors
- 7- Researches which not published, will not be returned.

قواعد النشر وشروطه

- 1- أن يكون البحث المراد نشره في المجلة مبنيًا على الفقه الإسلامي
- 2- أن ينصب البحث على القضايا والمسائل والمشكلات المعاصرة المتعلقة بالفقه الإسلامي أو تاريخه أو أدبه أو التعريف بالفقهاء المتأخرين والمتقدمين والمعاصرين مع بيان إنجازاتهم العلمية أو تحقيق رسائل فقهاءنا القدامى وترجمتها أو تقييم المؤتمرات أو الرسائل الخ.
- 3- أن يوافق البحث على المناهج العلمية
- 4- أن يرفق بالبحث خلاصة مستوفية له لترجمتها إلى اللغة الإنجليزية أو العربية
- 5- تنشر البحوث بعد أن يتم التحكيم من قبل المتخصصين وفقا لقواعد التحكيم
- 6- جميع المسؤوليات العلمية والقضائية للبحوث المنشورة في المجلة على مؤلفيها
- 7- البحوث التي لا تنشر لا تعاد لأصحابها

العنوان / Address / Adres :

Musalla Bağları Sarnıç sok. No: 2 – Selçuklu/KONYA

Tel: 0.332.236 14 60

Fax: 0.332. 236 14 65

www.mehir.net, www.mehir.org

Mehir Vakfı Türkiye Gönüllü Teşekküller Vakfı ve IDSB üyesidir.

İÇİNDEKİLER

Editörden.....	9-10
İslam ve Yerellik: Yerelliğin Fıkhi Temellendirmesi Olarak Örf Islam and Localism: 'Urf (Custom) as an Fiqh Basic of Localism.....	11-24
Prof.Dr. Mehmet ERDOĞAN	
Hıristiyan Hukuku The Christian Law.....	25-66
Dr. Tuncay BAŞOĞLU	
İslâm Hukukunda Ehliyeti Daraltan veya Ortadan Kaldıran Sebepler The Causes of Restricting or Abolishing the Legal Capacity in Islamic Law	67-100
Prof.Dr. Mustafa UZUNPOSTALCI	
İslâm Hukukunda Suçla Mücadele Yöntemleri Methods of Combating Crimes in the Islamic Law.....	101-142
Doç. Dr. Sabri ERTURHAN	
Osmanlı Şeyhülislâmlık Kurumunun Bir Birimi: "Te'lif-i Mesâil" Şubesi The Department of Ta'lif al-Masâil: A Branch of the Office of Ottoman Shaikh al-Islâm.....	143-170
İslam DEMİRCİ	
İmam Muhammed eş-Şeybânî'nin Hayatı ve Hanefî Fıkhnın Tedvînindeki Yeri The Life of Imâm Muhammed al-Shaibânî and his Emphasis on Hanafite Law Code.....	171-198
Dr. Ahmet DURAN	
İslam Bilginlerine Göre İmâm Muhammed ve Onun Hukuk Metodolojisine el-Hucce Bağlamında Genel Bir Bakış A General Survey on Imâm Muhammad and His Methodology in the Context of –al-Huccah- According to Islamic Scholar	199-234
Dr. Ali PEKCAN	

- Hukuku Yapılandırmak: Furûk Literatürü Üzerine Mülâhazalar**
Structuring the Law: Remarks on the Furûq Literature 235-246
 Prof. Wolfhart Heinrichs/ Çev. Necmettin KIZILKAYA
- İğâsetü'l-Lehfân fî Hukmi Talâkı'l-Gadbân (Öfkeli Şahsın Talakının Geçersizliğine Dair)**
Treatise about the illegality of madman's talâq..... 247-282
 İbn Kayyim el-Cevziyye/ Çev. Muhammet Ali DANIŞMAN
- Muhammed Raşid Kudretullah ve 'el-Evâmir ve'n-Nevâhî fi'l-Kur'ân li-Cenâb-ı Mâlikî'l-Mülki ve's-Sultân' Adlı Risâlesi'**
Mohammad Râshid Kudratullâh and his manuscript of "al-Avâmir va'n-Navâhî fi'l-Qur'ân li-Canâb-ı Mâlikî'l-Mulki ve's-Sultân" 283-294
 Notlarla sad. Ar. Gör. Dr. Şevket TOPAL
- المنهج الفقهي للإمام مالك في الموطأ** 295-312
 د. سماعيل خالدي
- Hanefî Ekolünde Makasîd Düşüncesi**
Theory of Purpose (Maqâsid) of Law in Hanafi School..... 313-336
 Dr. Ali PEKCAN
- Kâdî Abdülvahhâb el-Bağdâdî'nin Hayatı ve "el-Ahkâmu'l-Hamse" İle İlgili İki Risâlesi**
Qâdî Abdulwahhâb al-Baghdâdî's Life and His two Articles Concerning el-Ahkâmu'l-Khamsah..... 337-350
 Yrd. Doç. Dr. Menderes GÜRKAN
- Kâfiyecî ve "el-Kitâbu'l-Vecîzü'n-Nizâm fî Izhâri Medâriki'l-Ahkâm" Adlı Risâlesi**
Kâfiyacî and His Risâla "al-Kitâbu'l-Vacîz..." 351-378
 Hasan ÖZER
- Özel Günlerindeki Kadınların İbadeti**
Worship of Women During Their "Special Times" 379-414
 Prof. Dr. Nihat DALGIN
- Ehl-i Kitâb Kadınlarla Evlilik**
Marriage to the People of the Book (ahl al-kitap)..... 415-442
 Ebû'l-Hasan Alî b. Muhammed el-MÂVERDÎ/ Çev. Muhittin ÖZDEMİR

KİTAP TANITIMLARI VE NOTLARI

Saîd b. Ali es-Semerkindî'nin (v. 500/1106 civarı) "Cennetü'l-ahkâm ve cünnetü'l-hisâm fî'l-hiyel ve'l-mehâric" İsimli Eseriyle "Hiyel"i Yeniden Düşünmek..... 443-450

Necmettin KIZILKAYA

Nihat DALGIN, İslam Hukukuna Göre Müslüman Gayr-i Müslim Evliliği, Etüt Yayınları, İstanbul 2005, 301 s..... 451-456

Metin BOR

Recep ŞENTÜRK, İnsan Hakları ve İslâm Sosyolojik ve Fikhî Yaklaşımlar, Etkileşim Yayınları, İstanbul 2007, 312 s. 457-462

Necmettin KIZILKAYA

Nuri KAHVECİ, İslam Hukuku Açısından Nişanlılık, Rağbet Yayınları, İstanbul 2007, 204 s..... 463-466

Feyza Şule DÜŞGÜN

Editör'den

İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi'nin 9. sayısı da öncekiler gibi İslam hukukunun çeşitli alanlarına ait değerli yazılarla birlikte araştırmacıların ve okuyucuların istifadesine sunulmak üzere hazırlanmış bulunmaktadır.

Bu sayıda ilk makale Prof. Dr. Mehmet ERDOĞAN'a ait. Bu yazısında Şerîa'da Arabî karakterler taşıyan hususların bulunduğunu ve bu yönüyle her haliyle evrensel olmadığını; yerellikten evrenselliğe dönüşümün sağlanabilmesinde *olan ile olması gerekenin* arasının ayrılmasının ve bunları aynıleştirmekten sakınılmasının zorunlu olduğunu, nasların örfe bina edilmiş olabileceği telakkisinin bu alanda bir esneklik sağladığını örnekleriyle ele almakta, biri merkezden çevreye, diğeri de çevreden merkeze doğru evrensellik ve yerellik arasındaki ilişkiyi örf bağlamında değerlendirmektedir. Üzerinde derin düşünmeyi gerektiren ilgi çekici bir yazı. Bu sayıda diğer ilginç bir yazı da Dr. Tuncay BAŞOĞLU'nun Hıristiyan Hukuku ile ilgili yazısı. Makalede, tarihî gelişimi içerisinde ve önde gelen Hıristiyan teologların bakış açısından Hıristiyan hukuk anlayışlarını ortaya koyma ve Hıristiyanlık ve hukuk ilişkisini yorumlama amaçlanmaktadır. Bu çerçevede Hıristiyanlığın kendisine ait bir hukuk ilminin ve hukuk nizamının varlığı ve mahiyeti irdelenmektedir. Prof.Dr. Mustafa UZUNPOSTALCI İslam Hukuk usulünün en temel konularından birisi olan ehliyeti daraltan veya ortadan kaldıran sebepleri efradını câmi ağyarını mani bir şekilde irdelemekte; Doç. Dr. Sabri ERTURHAN İslâm hukukunda suçla mücadele yöntemlerini genişçe sayılabilecek ölçüde ele almaktadır. Erturhan, sonuç olarak İslam hukukunun bu yönde getirdiği tedbirlerin ve izlenmesini öngördüğü yöntemlerin, orijinal, vakıya mutabık/realist, rasyonel ve amacı gerçekleştirici nitelikte olduğunu belirtmektedir. İslam DEMİRCİ Osmanlı Devleti'nin en temel kurumlarından birisi olan Meşihat makamında Fetva odasına bağlı olarak oluşturulan Te'lîfi mesail şubesini ele almakta ve fonksiyonlarına yer vermektedir. Bu çalışma hem hukuk tarihine ışık tutmakta hem de fıkıh-hayat ilişkisine bakış noktasında önemli bir tecrübeyi gözler önüne sermektedir. Bu sayımızda İslam Hukuk Tarihi'nin en önemli şahsiyetlerinden olan İmam Muhammed ile ilgili iki yazı bulunmaktadır. Bunlardan birisi Dr. Ahmet DURAN'a ait ve İmam Muhammed'in hayatı ve eserlerini takdim ederek fıkıh tarihinin örnek bir

şahsını tanıtmakta, Dr. Ali PEKCAN da *el-Hucce* adlı eseri bağlamında onun hukuk metodolojisini ele almakta, teorinin pratiğe nasıl yansıdığını bizzat kendi eserinden hareketle ortaya koymaktadır. Necmettin KIZILKAYA İslam hukuk literatürünün önemli türlerinden birisi olan *Furûk* kavramı ve edebiyetini tanıtan değerli bir yazıyı tercüme ederek okuyuculara sunmaktadır. Muhammet Ali DANIŞMAN'da İslam hukukunun önemli şahsiyetlerinden İbn Kayyim el-Cevziyye'nin özel olarak öfke halindeki boşamanın genel anlamda da irade dışı boşamaların hükmünü geniş şekilde ele aldığı risalesini tercüme ederek güncelliğini sürekli korumuş bir problemin çözümü yönünde değerli katkı sunmaktadır. Dr. Şevket TOPAL Muhammed Raşid Kudretullah'ın 'Kur'ân'da emir ve nehiy kavramlarını konu alan risalesini notlar ilavesiyle sadeleştirerek okuyucuyla buluşturmaktadır. Semâ'in HÂLİDÎ de İmam Malik'in *el-Muvatta'* adlı meşhur hadis kitabındaki fıkıh metodunu tespiti çalışmaktadır. Dr. Ali PEKCAN Hanefî Ekolünde Makasid Düşüncesi adlı makalesinde makâsid düşüncesiyle daha çok Hanefîlerin dışındaki üç sünî fıkıh mezhebine mensup alimlerin ön plana çıktığını, bunun da Hanefî mezhebinin bu konuya teorik ve pratik tarzda hiç temas etmediği gibi bir anlamaya sebebiyet verdiği tespitinden sonra bu hususun böyle olmadığını bizzat Hanefîlerin kendi eserlerinden hareketle ortaya koymaktadır. Y. Doç. Dr. Menderes GÜRKAN da Maliki mezhebi fakihî Kâdî Abdülvahhâb el-Bağdâdî'nin kısa bir hayat hikâyesinden sonra "el-Ahkâmü'l-Hamse/Beş Hüküm"e ilişkin kaleme aldığı iki risalesinin (*1.Takdîmu'l-Maûne* ve *2.Takdîmu't-Telkîn*) Türkçe'ye çevirisini sunmakta ve böylece fıkıh usulüne değerli bir katkıda bulunmaktadır. Yine Hasan ÖZER de ünlü İslam alimi Kâfiyeci'nin hayatı ve eserlerini tanıttıktan sonra onun fıkıh usulüne dair değerli bir risalesini gün yüzüne çıkarmaktadır. Prof. DR. Nihat DALGIN son zamanlarda gündeme gelmiş özel günlerde kadınların ibadeti konusunu ele almakta ve İslam hukuk metodolojisi açısından problemi çözümlemektedir. Muhittin ÖZDEMİR ünlü Şâfi'î fakihî Mâverdî'nin *el-Hâvi'l-kebir*'inden ehl-i kitap kadınlarla evlilik bölümünü tercüme ederek okuyucu ile buluşturmaktadır.

Kitap tanıtımı ve değerlendirmeleri bölümünde de klasik kaynaklar ve modern araştırmalardan örnekler sunulmaktadır.

Bu sayımızın da hayırlara vesile olması dileklerimizle...

Prof. Dr. Saffet KÖSE